

22.4.2016

Yksikön päällikkö

Helsingin kaupunginmuseon lausunto poikkeamispäätöshakemuksesta Taka-Töölön tontille 517/4, Paasikivenkatu 4

HEL 2015-013247 T 10 04 01

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 7.4.2016

Tohtori Toivo Länsimäen perustama yksityinen naistensairaala Taka-Töölössä valmistui vuonna 1930. Sairaalan suunnitteli arkkitehti Elsi Borg. Sairaalatoiminta sijoittui kahteen alimpaan kerrokseen ja kolmas kerros oli Länsimäen asunto. Rakennus siirtyi Suomen Syöpäyhdistyksen omistukseen vuonna 1951 ja sitä laajennettiin Sairaskoti Radium -nimisen laitoksen tarpeita varten. Laajennuksen suunnitteli arkkitehti Iiro Tukkila. Myöhemmin rakennus on ollut Helsingin Yliopistollisen Keskussairaalan ja Samfundet Folkhälsanin omistama.

Poikkeamispäätöshakemuksessa esitetyt rakennuksen muutossuunnitelmat on laatinut arkkitehti Anna-Mari Gramatikova-Lindberg. Arkkitehti Tiia Ettala on laatinut rakennuksesta rakennushistoriaselvityksen.

Poikkeamispäätöksellä haetaan muutosta rakennuksen käyttötarkoitukseen sairaalarakennuksesta seniori-/palveluasunnoiksi sekä autopaikituksen sijoituksesta. Tontilla on voimassa asemakaava vuodelta 1980. Kaavassa tontin pääkäyttötarkoitus on Ys = sairaaloiden ja muiden sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten kortteli-alueita. Asemakaavassa on myös suojelumerkintä So rakennukselle, jonka määräys kuuluu: "Tontin osa, jolla oleva rakennus on rakennustaiteellisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas. Rakennusta ei saa purkaa ilman pakkotavaa syytä eikä siinä saa suorittaa sellaista uudisrakentamista tai sellaisia muutos- tai korjaustöitä, jotka turmelevat rakennuksen julkisivujen tai kaupunkikuvan rakennustaiteellista arvoa." Rakennus sijaitsee Taka-Töölön valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä (RKY 2009).

Hakemuksen mukaan rakennukseen sijoitetaan kolme ympärivuorokautisella hälytysjärjestelmällä varustettua senioriasuntokerrosta ja yksi palvelukerros. Perusteluina on se, että käyttötarkoituksen muutos on lähellä asemakaavassa määrättyä toimintaa. Se on alueelle sopivaa eikä aiheuta liikenteen tai muun kannalta häiriötä alueen asunnoille tai muulle toiminnalle. Nyt haettavassa toimenpiteessä muutokset voidaan toteuttaa niin, että rakennuksen arvokas ilme säilyy. Julkisivuun tehtävät muutokset ovat vähäisiä ja arvokkaita osia sisätiloista voidaan säilyttää sellaisenaan tai restauroida.

Postiosoite
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo>

Puhelin
+358 9 310 36630
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

22.4.2016

Yksikön päällikkö

Kaupunginmuseo katsoo, että rakennuksella on merkittäviä kulttuurihistoriallisia arvoja. Asemakaava on rakennussuojelun näkökulmasta vanhentunut, sillä kaava ei ota huomioon rakennuksen sisätilojen arvoa. Arkkitehti Elsi Borgin suunnittelema tohtori Länsimäen sairaala edustaa arkkitehtuuriltaan tyyllisesti 1920-luvun klassismia, ja rakennuksen julkisivuja leimaa symmetria ja tarkkaan harkitut klassistiset detaljit. Sairaalarakennuksen suunnittelija Eli Borg on yksi suomalaisten naisarkkitehtien pioneereja, jotka perustivat oman toimiston. Borgin työluettelo on monipuolinen ja käsittää suunnittelutehtäviä asuinrakennuksista kirkkoihin. Borg työskenteli vuodesta 1928 lähtien puolustusministeriön rakennusosastolla. Suurimpia suunnittelutehtäviä siellä oli Viipurin sotilassairaala, jonka hän suunnitteli yhdessä Olavi Sortan kanssa. 1930-luvun lopulla Elsi Borg osallistui Lastenlinnan suunnitteluun Otto Flodin ja Olavi Sortan kanssa.

Rakennuksen suojelutavoitteet:

- Rakennuksen julkisivut tulee säilyttää ja vain ennallistavat korjaukset ovat mahdollisia. Paasikivenkadun suuntainen julkisivu on rakennuksen pääfasadi, ja siihen kohdistuvat muutokset tulee minimoida ja suunnitella rakennuksen kulttuurihistorialliset arvot huomioiden.
- Rakennuksen ikkunat tulee kunnostaa. Korjauskelvottomat ikkunat tulee uusia alkuperäisen mallin mukaisina puuikkunoina.
- Julkisivun värityksen tulee perustua väritystutkimukseen.
- Pätevän maisema-arkkitehdin tulee suunnitella etupihan kunnostustoimenpiteet.
- Sisätiloissa säilytettäviä ja palautettavia piirteitä ovat:
 - 1930-luvun rakennuksen sisääntuloaula ja porrashuone sekä näihin liittyvät alkuperäiset rakenteet, pinnat ja yksityiskohtat tulee säilyttää.
 - Kiinteän sisustuksen alkuperäisiä yksityiskohtia voidaan palauttaa.
 - Eteläpäädyn kolmannen kerroksen terassi tulee säilyttää jakamattomana.
 - Sisätilojen pintojen väritys voidaan palauttaa väritystutkimuksen perusteella.
 - 1950-luvun laajennusosassa tulee säilyttää pihalle avautuva parveke- ja ikkunaseinä.

Kaupunginmuseo puoltaa poikkeamispäätöksen myöntämistä, mutta edellyttää, että sille varataan mahdollisuus lausua rakennusluvasta.

22.4.2016

Yksikön päällikkö

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Postiosoite

PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite

Aleksanterinkatu 16
Helsinki
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu-seo>

Puhelin

+358 9 310 36630

Faksi

+358 9 310 36664

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566